

Plenarna sjednica

A8-0276/2017

23.8.2017

IZVJEŠĆE

o novom programu vještina za Europu
(2017/2002(INI))

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja
Odbor za kulturu i obrazovanje

Izvjestitelji: Martina Dlabajová, Momchil Nekov

(Postupak u zajedničkom odboru – članak 55. Poslovnika)

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	29
MIŠLJENJE ODBORA ZA UNUTARNJE TRŽIŠTE I ZAŠTITU POTROŠAČA	32
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	37
KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU	38

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o novom programu vještina za Europu (2017/2002(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 165. i 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, posebno njezine članke 14. i 15.,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koju je EU ratificirao 2010.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 12. svibnja 2009. o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja („ET 2020.“)¹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. srpnja 2010. o promicanju pristupa mladim tržištu rada, jačanju položaja vježbenika, stažista i pripravnika²,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 19. prosinca 2016. o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle³,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada⁴,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. svibnja 2014. o učinkovitom obrazovanju nastavnika,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. svibnja 2014. o osiguranju kvalitete za potporu obrazovanju i osposobljavanju,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade⁵,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 20. prosinca 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja⁶,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 28. lipnja 2011. o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja⁷,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća od 28. studenoga 2011. o obnovljenom Europskom

¹ SL C 119, 28.5.2009., str. 2.

² SL C 351 E, 2.12.2011., str. 29.

³ SL C 484, 24.12.2016., str. 1.

⁴ SL C 67, 20.2.2016., str. 1.

⁵ SL C 120, 26.4.2013., str. 1.

⁶ SL C 398, 22.12.2012., str. 1.

⁷ SL C 191, 1.7.2011., str. 1.

programu za obrazovanje odraslih¹,

- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 15. lipnja 2011. o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju: pružanje najboljih temelja svoj našoj djeci za svijet sutrašnjice,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća od 15. studenoga 2007. o novim vještinama za nova radna mjesta²,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o smanjenju ranog napuštanja školovanja i promicanju uspjeha u školi³,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 17. veljače 2014. o ulaganju u obrazovanje i osposobljavanje – odgovor na „Promišljanje o obrazovanju: ulaganje u vještine za bolja socioekonomksa postignuća” i „Godišnji pregled rasta za 2013.”⁴,
- uzimajući u obzir Preporuku Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje (EQF-LLL)⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2016. o stvaranju povoljnih uvjeta na tržištu rada za ostvarivanje ravnoteže između privatnog i poslovnog života⁶,
- uzimajući u obzir upućivanja na digitalne vještine u komunikaciji Komisije od 19. travnja 2016. naslovljenoj „Digitalizacija europske industrije – Iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta”,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. studenoga 2012. naslovljenu „Promišljanje o obrazovanju: ulaganje u vještine za bolja socioekonomksa postignuća” (COM(2012)0669),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. travnja 2016. o programu Erasmus+ i ostalim mjerama za poticanje mobilnosti u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – pristup koji se temelji na cjeloživotnom učenju⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. siječnja 2016. o politici usmjerenoj na razvoj vještina u borbi protiv nezaposlenosti mladih⁸,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. srpnja 2015. o Inicijativi za zeleno zapošljavanje: iskorištavanje potencijala zelenog gospodarstva za stvaranje radnih mjesta⁹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. rujna 2015. o promicanju poduzetništva

¹ SL C 372, 20.12.2011., str. 1.

² SL C 290, 4.12.2007., str. 1.

³ SL C 417, 15.12.2015., str. 36.

⁴ SL C 64, 5.3.2013., str. 5.

⁵ SL C 111, 6.5.2008., str. 1.

⁶ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0338

⁷ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0107

⁸ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0008

⁹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0264

mladih obrazovanjem i osposobljavanjem¹,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. rujna 2015. o stvaranju konkurentnog tržišta rada EU-a za 21. stoljeće: usklađivanje vještina i kvalifikacija s potražnjom i mogućnostima zapošljavanja kao način oporavka od krize²,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća o Europskom paktu za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011. – 2020.³,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća o ulozi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te osnovnoškolskog obrazovanja u poticanju kreativnosti, inovativnosti i digitalne kompetencije,
 - uzimajući u obzir Nacrt zaključaka Vijeća od 20. veljače 2017. o unapređenju vještina žena i muškaraca na tržištu rada EU-a⁴,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju od 19. siječnja 2016. o ulozi međukulturalnog dijaloga, kulturne raznolikosti i obrazovanja u promicanju temeljnih vrijednosti EU-a⁵,
 - uzimajući u obzir vodič Komisije o socijalnoj Europi iz ožujka 2013. naslovjen „Socijalna ekonomija i socijalno poduzetništvo”⁶,
 - uzimajući u obzir program Međunarodne organizacije rada o dostojanstvenom radu,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2015. o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020.⁷,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora SOC/546 od 22. veljače 2017.,
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odbora za kulturu i obrazovanje u skladu s člankom 55. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odbora za kulturu i obrazovanje i mišljenje Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (A8-0276/2017),
- A. budući da je u Povelji Europske unije o temeljnim pravima sadržano pravo na pristup strukovnom osposobljavanju i cjeloživotnom učenju;
- B. budući da vještine imaju stratešku važnost za zapošljivost, rast, inovacije i društvenu

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0292

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0321

³ https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/119628.pdf

⁴ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6268-2017-INIT/hr/pdf>

⁵ Usvojeni tekstovi: [P8_TA\(2016\)0005](#).

⁶ Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje (ISBN: 978-92-79-26866-3); <http://www.euricse.eu/wp-content/uploads/2015/03/social-economy-guide.pdf>.

⁷ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0411

koheziju te budući da razina složenosti poslova postaje sve izraženija u svim sektorima i zanimanjima i da postoji inflacija u relativnoj potražnji za vještinama, čak i kada je riječ o niskokvalificiranim poslovima;

- C. budući da se blagostanje i očuvanje naših socijalnih postignuća temelje isključivo na vještinama te znanju i iskustvu naših društava;
- D. budući da je niskokvalificirano stanovništvo izloženo povećanom riziku od nezaposlenosti i socijalne isključenosti;
- E. budući da zemlje s najvišim udjelom odraslih osoba s niskom razinom osnovnih i digitalnih vještina ostvaruju nižu radnu produktivnost te u konačnici imaju manje izgleda za rast i konkurentnost;
- F. budući da Europski parlament dijeli i podupire napore koje Komisija poduzima s ciljem ulaganja u ljudski kapital kao temeljni resurs za konkurentnost EU-a kao i to da su kvalitetni nastavnici preduvjet za kvalitetno obrazovanje;
- G. budući da se za mnoge niskokvalificirane poslove trenutačno zahtijeva veća pismenost, bolje razvijene matematičke i druge osnovne vještine i da čak i niskokvalificirani poslovi u uslužnom sektoru sve više obuhvaćaju zahtjevnije nerutinske zadaće¹;
- H. budući da, prema najnovijem istraživanju u okviru Programa za međunarodnu procjenu kompetencija odraslih (PIAAC) koje je provela Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), otprilike 70 milijuna odraslih Europljana nema dovoljno razvijene osnovne vještine kao što su čitanje, pisanje i matematičke vještine, a to im otežava pronalazak pristojnog radnog mjesta i ostvarivanje prihvatljivog životnog standarda;
- I. budući da će do 2025. godine za 49 % svih slobodnih radnih mjesta u EU-u (uključujući nova radna mjesta i zamjene) biti potrebna visoka razina kvalifikacija, za 40 % srednja razina kvalifikacija, a za samo 11 % niska razina kvalifikacija ili nikakve kvalifikacije²;
- J. budući da se širenjem pristupa cjeloživotnom učenju mogu otvoriti nove mogućnosti za aktivnu uključenost i poboljšano sudjelovanje u društvu, posebno za niskokvalificirane osobe, nezaposlene, osobe s posebnim potrebama, starije osobe i migrante;
- K. budući da države članice moraju pronaći načine za zaštitu ili promicanje dugoročnijeg ulaganja u obrazovanje, istraživanje, inovacije, energiju i djelovanje u području klime te ulagati u modernizaciju sustava obrazovanja i ospozobljavanja, što obuhvaća i cjeloživotno učenje;
- L. budući da je EU platforma koja je u najboljem položaju za razmjenu najboljih praksi i podupiranje uzajamnog učenja među državama članicama;
- M. budući da je člancima 165. i 166. UFEU-a odgovornost za opće obrazovanje, uključujući visoko obrazovanje i strukovno ospozobljavanje, povjerena državama

¹ Europska komisija (2016b), Analitički temelji novog programa vještina za Europu; <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=15691&langId=en>, posjećeno 12. rujna 2016.

² Cedefop, prethodi u EK, 2016b.

članicama;

- N. budući da je suradnja u području obrazovanja na razini EU-a dobrovoljna i da se obrazovanje po tome bitno razlikuje od zapošljavanja, kao područja politike koje je mnogo više pod utjecajem Zajednice;
- O. budući da su vještine i kompetencije usko povezane i da bi stoga u novom programu vještina trebalo dodatno ojačati vezu između njih;
- P. budući da razvoj sektora usmjerenih na budućnost ima odlučujuću ulogu kad je riječ o vrstama potrebnih vještina;
- Q. budući da je europsko istraživanje o vještinama i poslovima pokazalo da otprilike 45 % odraslih radnika u EU-u smatra da se njihove vještine na radnom mjestu mogu bolje razviti ili upotrijebiti;
- R. budući da je, prema Međunarodnoj organizaciji rada, od 25 do 45 posto europske radne snage ili nedovoljno kvalificirano ili prekvalificirano za poslove koje obavlja; budući da je takvo stanje uvelike posljedica brze promjene u strukturi gospodarstava država članica;
- S. budući da je neusklađenost vještina zabrinjavajuća pojava koja zahvaća pojedince i poduzeća, stvara nedostatak kvalificirane radne snage i vještina i jedan je od uzroka nezaposlenosti¹; budući da 26 % odraslih zaposlenika u EU-u nema vještine koje su im potrebne za njihov posao;
- T. budući da više od 30 % visokokvalificiranih mladih osoba radi poslove koji ne odgovaraju njihovim vještinama i željama, dok 40 % europskih poslodavaca tvrdi da ne mogu pronaći radnike s vještinama potrebnima za rast i inovacije;
- U. budući da trenutačno gotovo 23 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine ima nisku razinu obrazovanja (predškolsko, osnovno ili niže srednje obrazovanje); budući da se niskokvalificiranim osobama nudi manje prilika za zapošljavanje i podložnije su nesigurnijim poslovima te je u njih vjerojatnost da će iskusiti dugotrajnu nezaposlenost dvostruko veća nego u visokokvalificiranih osoba²;
- V. budući da niskokvalificirane osobe imaju ne samo manje prilika za zapošljavanje nego su i podložnije dugotrajnoj nezaposlenosti i imaju više teškoća u pristupanju uslugama i punom sudjelovanju u društvu;
- W. budući da pojedinci često imaju vještine koje nisu prepoznate, iskoristene ili primjereno nagrađene; budući da vještine stečene izvan formalnog okruženja, tj. radnim iskustvom, volontiranjem, građanskim angažmanom ili drugim relevantnim iskustvom, nisu nužno evidentirane u kvalifikaciji niti dokumentirane te ih se stoga podcjenjuje;
- X. budući da kulturne i kreativne industrije doprinose društvenom blagostanju, inovacijama i zapošljavanju te potiču gospodarski razvoj EU-a zapošljavajući više od 12

¹ <http://www.cedefop.europa.eu/hr/events-and-projects/projects/assisting-eu-countries-skills-matching>

² Europska komisija (2016b), Analitički temelji novog programa vještina za Europu; <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=15691&langId=en>, posjećeno 12. rujna 2016.

milijuna ljudi u EU-u, što je 7,5 % svih zaposlenih osoba u ukupnom gospodarstvu, i doprinose gospodarstvu s 5,3 % ukupne bruto dodane vrijednosti EU-a i dodatnih 4 % nominalnog bruto domaćeg proizvoda EU-a od industrija luksuznih proizvoda¹;

- Y. budući da je ravnopravnost žena i muškaraca temeljno načelo EU-a sadržano u Ugovorima i jedan od ciljeva i zadatka Unije; budući da je posebna misija Unije uključivanje načela ravnopravnosti žena i muškaraca u sve njezine aktivnosti, kao npr. u pogledu pristupa obrazovanju i osposobljavanju;
- Z. budući da su mlađi koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti se osposobljavaju (NEET) jedna od najranjivijih skupina u području nezaposlenosti mlađih na razini EU-a; budući da je vjerojatnost da će se naći u skupini osoba koje nisu zaposlene, ne obrazuju se niti se osposobljavaju u prosjeku 1,4² puta veća u žena nego u muškaraca, čime se dodatno naglašava problem rodne diskriminacije i ravnopravnosti od najranije dobi;
- AA. budući da su socijalne i emocionalne vještine zajedno s kognitivnim vještinama važne za dobrobit i uspjeh pojedinca;
- AB. budući da pristup visokokvalitetnom formalnom, informalnom i neformalnom obrazovanju, kao i prilikama za učenje i osposobljavanje, mora biti pravo svih ljudi u svim životnim fazama kako bi stekli transverzalne vještine kao što su matematičke vještine, digitalna i medijska pismenost, kritičko razmišljanje, socijalne vještine, vladanje stranim jezikom i odgovarajuće životne vještine; budući da je u tom pogledu radnicima potrebno osigurati slobodno vrijeme za osobni razvoj i osposobljavanje u području cjeloživotnog učenja;
- AC. budući da je ključno da se vještinama ne nastoji samo povećati zapošljivost nego i ojačati sposobnost građanskog sudjelovanja i poštovanje demokratskih vrijednosti i tolerancije, posebno kao sredstvo za sprečavanje radikalizacije i svih oblika netrpeljivosti;
- AD. budući da su u globaliziranjem i digitaliziranjem svijetu koji se ubrzano mijenja ključne transverzalne i prenosive vještine kao što su socijalne vještine, međukulturne vještine, digitalne vještine, rješavanje problema, poduzetništvo i kreativno razmišljanje;
- AE. budući da je digitalna preobrazba još u tijeku te da se društvene potrebe i potrebe tržišta rada stalno razvijaju;
- AF. budući da su digitalno osnaživanje i samopouzdanje ključan preduvjet za izgradnju snažnih društava i za podupiranje jedinstva i integracije unutar EU-a;
- AG. budući da se naši obrazovni sustavi i sustavi osposobljavanja trenutačno suočavaju s ozbiljnom digitalnom preobrazbom koja utječe na procese poučavanja i učenja; budući da je pružanje djelotvornih digitalnih vještina ključno kako bi se zajamčilo da je radna snaga spremna za trenutačne i buduće tehnološke promjene;
- AH. budući da je, usprkos nedavnom povećanju broja ljudi koji sudjeluju u obrazovanju ili

¹ Poticanje konkurentnosti kulturnih i kreativnih industrija za rast i radna mjesta, 2015.

² Kratki pregled društva 2016. – OECD-ovi socijalni pokazatelji.

osposobljavanju u digitalnom području u EU-u, i dalje potrebno učiniti mnogo toga kako bi se europsko gospodarstvo uskladilo s novim digitalnim dobom i kako bi se uklonio raskorak između broja osoba koje traže posao i broja nepotpunjenih radnih mesta;

- AI. budući da je potrebno ugraditi nove digitalne preobrazbe u obrazovne sustave kako bi se i dalje pomagalo ljudima da razviju kritičko razmišljanje i da postanu samouvjereni i neovisni; budući da to, međutim, treba učiniti u simbiozi s predmetima koji se već poučavaju;
- AJ. budući da bi program vještina održiv u budućnosti trebao biti dio šireg razmišljanja o profesionalnoj pismenosti u kontekstu sve veće digitalizacije i robotizacije europskih društava;
- AK. budući da bi uz jezične, digitalne i poduzetničke vještine trebalo naglasiti i transverzalne kompetencije, kao što su građanske i socijalne kompetencije te građanski odgoj i obrazovanje;
- AL. budući da se poduzetničkim vještinama treba pristupiti u širem kontekstu, odnosno u smislu poduzimanja inicijative u pogledu sudjelovanja u društvenom djelovanju i poduzetničkog načina razmišljanja, i da bi ih se stoga u novom programu vještina trebalo dodatno istaknuti kao životne vještine koje imaju pozitivan učinak na privatni i profesionalni život pojedinca, a koje istodobno koriste i zajednici;
- AM. budući da se u EU-u moraju poticati vještine u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) kako bi se zajamčio pametan, održiv i uključiv gospodarski rast i radna mjesta za mlade;
- AN. budući da se očekuje da će potražnja za stručnjacima i nižim stručnjacima u području STEM-a porasti za oko 8 % do 2025., što je puno više od prosječnog rasta od 3 % koji je predviđen za sva zanimanja; budući da se također očekuje da će zaposlenost u sektorima povezanima sa STEM-om porasti za otprilike 6,5 % do 2025.¹;
- AO. budući da loš dojam o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i njegova sve manja privlačnost, zajedno s lošom kvalitetom strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u nekim državama članicama, odvraćaju studente od stvaranja karijere u perspektivnim područjima i sektorima u kojima nedostaje radne snage;
- AP. budući da je pri rješavanju problema vještina, posebno neusklađenosti vještina i prilika za zapošljavanje, potrebno uzeti u obzir specifične izazove s kojima se suočavaju ruralna područja;
- AQ. budući da je u Europi tijekom recesije zeleni sektor bio među onima u kojima je otvoreno najviše neto radnih mesta te bi ga trebalo dodatno poticati u novom programu vještina;
- AR. budući da zbog sve starijeg stanovništva u Europi raste potražnja za zdravstvenim

¹ Cedefop, Baza podataka Rising STEMs, ožujak 2014.

radnicima te za socijalnom skrbi i medicinskim uslugama;

- AS. budući da obitelji imaju odlučujuću ulogu u poticanju usvajanja osnovnih vještina kod djece;

Razvoj životnih i poslovnih vještina

1. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Novi program vještina za Europu – Suradnja na jačanju ljudskog kapitala, zapošljivosti i konkurentnosti“ usvojenu u lipnju 2016. godine;
2. uviđa da su obrazovanje i osposobljavanje u nadležnosti država članica i da EU može samo podupirati, koordinirati ili nadopunjavati djelovanja država članica;
3. smatra da je EU-u potrebna promjena paradigme u pogledu ciljeva i funkciranja obrazovnog sektora; slaže se da je potrebno usredotočiti se na nadogradnju europskih sustava obrazovanja i osposobljavanja u skladu s gospodarskim, tehnološkim i društvenim okruženjem koje se ubrzano mijenja, osiguravajući pristup kvalitetnom obrazovanju u svim fazama;
4. napominje da su potrebe za vještinama dinamične, no u paketu vještina glavni je naglasak na neposrednim potrebama tržišta rada; u tom pogledu ističe važnost bliske suradnje s Europskim centrom za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop) kako bi se predvidjele potrebne vještine i razvio paneuropski alat za predviđanje potrebnih vještina i cjeloživotnog učenja, u cilju prilagođavanja promjenama na tržištu rada i poboljšanja prilagodljivosti pojedinca, aktivnog građanstva i socijalne uključenosti;
5. poziva države članice da se u svojim programima obrazovanja i osposobljavanja te nastavnim programima osim vještina koje povećavaju zapošljivost, pismenosti, matematičkih vještina te digitalne i medijske pismenosti usredotoče i na vještine koje su u širem smislu važne za društvo, kao što su prenosive, transverzalne i meke vještine (rukovođenje, socijalne i međukulture vještine, upravljanje, izobrazba u području poduzetništva i financija, volontiranje, vladanje stranim jezicima, pregovaranje) i da daju prednost dalnjem razvoju tih sposobnosti i u programima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, zajedno s jačanjem europskog obrtništva;
6. poziva na to da svi imaju pravo na istinski pristup vještinama u svim fazama života, u cilju stjecanja temeljnih vještina za 21. stoljeće;
7. prepoznaje vrijednost internacionalizacije obrazovanja i sve veći broj studenata i zaposlenika koji sudjeluju u programima mobilnosti; u tom pogledu ističe vrijednost programa Erasmus+;
8. napominje, nadalje, da je u raznim studijama pokazano da mobilnost omogućuje ljudima stjecanje specifičnih stručnih vještina, kao i transverzalnih i prenosivih vještina, kao što su kritičko razmišljanje i poduzetništvo, te im se na taj način nude bolje prilike za razvoj karijere; uviđa da bi trenutačna proračunska sredstva EU-a namijenjena obrazovnoj mobilnosti mogla biti nedostatna za postizanje cilja od 6 % obrazovne mobilnosti do 2020.;

9. poziva države članice da dodatno razrade mogućnosti međusektorske mobilnosti za škole u cjelini; ističe da su za obrazovnu mobilnost u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja potrebni povećana potpora i promicanje i da bi u kontekstu mobilnosti posebnu pozornost trebalo posvetiti prekograničnim regijama;
10. ističe da bi obrazovanje i osposobljavanje trebali doprinijeti osobnom razvoju i rastu mladih kako bi oni postali proaktivni i odgovorni građani, spremni za život i rad u tehnološki naprednom i globaliziranom gospodarstvu i kako bi im trebali pružiti ključan skup kompetencija za cjeloživotno učenje, definiran kao kombinacija znanja, vještina i stavova potrebnih za osobno ostvarenje i razvoj, aktivno građanstvo i zapošljavanje;
11. ističe da su kvalitetan rani i predškolski odgoj i obrazovanje ključni preduvjeti za razvoj vještina;
12. napominjući da su države članice odgovorne za pružanje obrazovanja i skrbi, poziva države članice da poboljšaju kvalitetu i omoguće širu dostupnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te da pristupe rješavanju problema nedostatne infrastrukture kojom se nude kvalitetne i pristupačne usluge dječje skrbi za sve razine prihoda, kao i da razmotre mogućnost besplatnog pristupa za obitelji koje žive u siromaštvu i socijalnoj isključenosti;
13. naglašava da kreativnost i inovacije postaju pokretački čimbenici u gospodarstvu EU-a i da ih treba uključiti u nacionalne i europske političke strategije;
14. pozdravlja cilj novog programa vještina da strukovno obrazovanje i osposobljavanje postane prvi izbor za učenike, uzimajući u obzir potražnju na tržištu rada i buduće zahtjeve u pogledu rada sudjelovanjem poslodavaca u osmišljavanju i izvođenju nastave;
15. potiče države članice da ne promiču samo „odgovarajuće stručne vještine”, već da se usredotoče i na one obrazovne aspekte koji su snažnije utemeljeni na radu i praktičniji, kojima se potiče poduzetnički način razmišljanja, inovativnost i kreativnost, kojima se ljudi potiče da kritički razmišljaju i razumiju ideju održivosti, uz istodobno poštovanje temeljnih prava i vrijednosti kao što su ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokracija, tolerancija i poštovanje, i da kao slobodoumni građani u potpunosti sudjeluju u demokratskom procesu i društvenom životu;
16. smatra da je potrebno zauzeti holistički pristup obrazovanju i razvoju vještina, u okviru kojeg je učenik u središtu procesa, te zajamčiti dostatno ulaganje u politike cjeloživotnog učenja; smatra, nadalje, da pristup obrazovanju i osposobljavanju mora biti dostupan i cjenovno pristupačan svima te je potrebno uložiti više truda u uključivanje najranjivijih skupina;
17. potiče države članice da u razmatranje vještina potrebnih za život više uključe civilno društvo, stručnjake i obitelji, zbog njihova praktičnog iskustva;
18. potiče države članice da se usredotoče i na rješavanje problema rodnih stereotipa s obzirom na to da žene čine 60 % osoba koje su nedavno diplomirale; naglašava da je stopa zaposlenosti žena niža od stope zaposlenosti muškaraca te da su u mnogim sektorima nedovoljno zastupljene;

19. potiče države članice da bolje usklade vještine s poslovima na tržištu rada te osobito da uvedu kvalitetno naukovanje kojim bi se omogućila veća fleksibilnost ljudi tijekom obrazovanja i kasnije na tržištu rada;
20. uviđa vrijednost dvojnog sustava obrazovanja¹, ali ističe da se sustav koji se upotrebljava u jednoj državi članici ne može slijepo prenijeti u drugu državu članicu; potiče razmjenu modela dobre prakse u koju bi trebali biti uključeni socijalni partneri;
21. u tom smislu podsjeća na potrebu za boljom suradnjom među državama članicama u pogledu razmjene najboljih praksi zahvaljujući kojoj bi se smanjile stope nezaposlenosti, kao što su naukovanje i cjeloživotno učenje;
22. ističe ulogu Europskog centra za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop), kojem je jedna od glavnih zadaća okupiti političke čelnike, socijalne partnere, istraživače i praktičare u svrhu razmjene ideja i iskustva, među ostalim razvojem platformi za pojedine sektore-;
23. naglašava da kultura, kreativnost i umjetnost znatno doprinose osobnom razvoju, zapošljavanju i rastu u cijelom EU-u te da sa sobom nose inovacije, potiču koheziju, jačaju međukulturne odnose i uzajamno razumijevanje te čuvaju europski identitet, kulturu i vrijednosti; poziva Komisiju i države članice da pruže veću potporu kulturnim i kreativnim industrijama kako bi se u potpunosti oslobođio i istražio njihov potencijal;
24. naglašava da je zbog trenutačnog pristizanja migranata, izbjeglica i tražitelja azila u EU potrebno utvrditi održiviji pristup koji je usmjeren na državljane iz trećih zemalja te da je potrebna, među ostalim, procjena njihovih vještina, kompetencija i znanja, koje je potrebno učiniti vidljivima, kao i uspostava mehanizma za priznavanje i vrednovanje vještina;
25. podsjeća da novoprdošlo stanovništvo donosi sa sobom nove vještine i znanja te poziva na razvoj alata kojima se pružaju višejezične informacije o postojećim prilikama za formalno i informalno učenje, stručno usavršavanje, stažiranje i volontiranje; smatra da je važno poticati međukulturni dijalog kako bi se migrantima, izbjeglicama i tražiteljima azila olakšao ulazak na tržište rada i uključivanje u društvo;
26. pozdravlja prijedlog Komisije na temu „ Alat za profiliranje vještina državljana trećih zemalja” i nuda se da će se u tom području brzo ostvariti uspjeh;
27. smatra da je potrebno koordinirano djelovati kako bi se izbjegao odljev mozgova utvrđivanjem odgovarajućih mjera kojima će se omogućiti iskorištanje raspoloživih vještina ne bi li se na taj način spriječilo osiromašenje ljudskog kapitala u državama članicama;
28. podsjeća na to da će ulaganje u kapacitet današnjeg obrazovanja odrediti kvalitetu radnih mjesta danas i u budućnosti, kvalifikacije radnika, socijalno blagostanje i demokratsko sudjelovanje u društvu;

¹ u dvojnom sustavu obrazovanja u jednom se nastavnom predmetu objedinjuju naukovanje u poduzeću i strukovno obrazovanje u strukovnoj školi.

29. poziva države članice da pristupe rješavanju pitanja starenja stanovništva poticanjem razvoja vještina povezanih sa zdravljem, dobrobiti i prevencijom bolesti;

Uloga obrazovanja u borbi protiv nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva

30. smatra da konkurentnost, gospodarski rast i socijalna kohezija EU-a uvelike ovise o sustavima obrazovanja i osposobljavanja koji sprečavaju zaostajanje ljudi;
31. ustraje u tome da obrazovanje i osposobljavanje nisu samo ključni čimbenici u povećavanju zapošljivosti nego i u poticanju osobnog razvoja, socijalne uključenosti i kohezije te aktivnog građanstva i stoga smatra da su jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i odgovarajuće ulaganje u vještine i kompetencije ključni u rješavanju problema visoke stope nezaposlenosti i socijalne isključenosti, osobito među najranjivijim skupinama i onih u najnepovoljnijem položaju (mladi koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti se osposobljavaju, dugotrajno nezaposlene osobe, niskokvalificirane osobe, izbjeglice i osobe s invaliditetom); podsjeća da je u tom smislu najvažnije istinsko predviđanje vještina koje će biti potrebne u budućnosti;
32. sa zabrinutošću žali što ulaganja u obrazovanje i dalje nisu na potrebnoj razini i što će daljnji rezovi u proračunima za obrazovanje najviše utjecati na one studente i odrasle koji žive u nepovoljnoj socioekonomskoj situaciji;
33. veoma je zabrinut zbog činjenice da je između 2010. i 2014. ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje u cijelom EU-u palo za 2,5 %¹; naglašava da su javni obrazovni sustavi s dostašnim resursima ključni kako bi obrazovanje ispunilo svoju ulogu u borbi protiv nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva;
34. naglašava da, kao što je naveo OECD², obrazovanje osobe doprinose demokratskim društvima i održivim gospodarstvima te su manje ovisne o državnoj pomoći i manje osjetljive na gospodarski pad; stoga ističe da su ulaganje u kvalitetno obrazovanje i inovacije ključni ne samo za borbu protiv nezaposlenosti, siromaštva i socijalne isključenosti nego i za uspješno natjecanje EU-a na globalnim tržištima; poziva Komisiju i države članice da javna ulaganja u rano, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje za sve dovedu na barem istu razinu kao prije krize, posebno za djecu koja dolaze iz obitelji u nepovoljnem položaju;
35. ističe da svi ljudi u svim životnim fazama trebaju imati pravo na pristup prilikama za učenje i osposobljavanje kako bi stekli transverzalne vještine kao što su matematička pismenost, digitalna i medijska pismenost, kritičko razmišljanje, socijalne vještine i odgovarajuće životne vještine; smatra da je novi program vještina dobar korak prema poticanju zajedničke odgovornosti u cilju zajedničke vizije o ključnoj važnosti politika za cjeloživotno učenje;
36. ističe ulogu koju vanjska udruženja i nevladine organizacije imaju u tome da djeci omoguće druge vještine i socijalne kompetencije, kao što su umjetnost i manualne aktivnosti, koje pomažu u njihovoj integraciji, boljem razumijevanju njihova okruženja, solidarnosti u učenju i življenu te poboljšanju kompetencija cijelih razreda u pogledu

¹ Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2016.

² <https://www.oecd.org/education/school/50293148.pdf>

učenja;

37. podsjeća na to da osobe s invaliditetom imaju posebne potrebe, pa im je stoga potrebna odgovarajuća podrška pri stjecanju vještina; poziva Komisiju i države članice da pri provedbi novog programa vještina primijene uključiv pristup u izradi svojih politika obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim poučavanjem pomoćnog osoblja, kao i stavljanjem na raspolaganje informacija o mogućnostima u pogledu vještina, osposobljavanja i financiranja što većem broju ljudi i čineći ih dostupnima, vodeći pritom računa o raznim oblicima invaliditeta; smatra da je poduzetništvo ostvariva mogućnost za mnoge osobe s invaliditetom, u cilju podupiranja njihova sudjelovanja na tržištu rada; u tom pogledu skreće pozornost na važnost unapređenja digitalnih vještina osoba s tjelesnim invaliditetom, kao i na ključnu ulogu dostupne tehnologije;
38. napominje da novi program vještina ne sadržava viziju usmjerenu na budućnost u pogledu ranijih faza obrazovanja iako se sve više prepoznaće potencijal koji kvalitetno rano obrazovanje i skrb mogu ostvariti u pogledu smanjenja ranog napuštanja školovanja i stvaranja čvrstog temelja za daljnje učenje; stoga poziva države članice da uđu u visokokvalitetni rani i predškolski odgoj i obrazovanje kako bi se poboljšala njihova kvaliteta i omogućila njihova šira dostupnost, kao i da donesu mjere za smanjenje ranog napuštanja školovanja;
39. poziva države članice da posebno podrže kvalitativni okvir iz 2014. o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju¹ i ustraje u tome da relevantni programi moraju biti dostupni kako bi se svim mladim osobama koje su prekinule osnovnoškolsko ili srednjoškolsko obrazovanje pružila druga prilika; smatra završetak srednjoškolskog obrazovanja poželjnim;
40. ističe da obrazovanje ne bi trebalo biti usmjereni samo na razvoj vještina i kompetencija traženih na tržištu rada, nego bi se njima također trebalo doprinositi osobnom razvoju i rastu mladih kako bi se oni razvili u proaktivne i odgovorne građane;
41. poziva države članice da usmjere ulaganja u uključivo obrazovanje kojim se pruža odgovor na društvene izazove i jamče jednak pristup i mogućnosti za sve, uključujući za mlade iz različitih socioekonomskih skupina, kao i ranjive skupine i skupine u nepovoljnem položaju;
42. poziva države članice da prošire mogućnost ostvarenja druge prilike za obrazovanje i osposobljavanje u cilju bolje integracije skupina izloženih riziku u tržište rada;
43. pozdravlja Komisije prijedloge mjera za razvoj vještina u cilju smanjenja razlika u obrazovanju i prikraćenosti tijekom cijelog životnog vijeka pojedinaca, čime bi se europskim građanima omogućilo da se učinkovito bore protiv nezaposlenosti te bi se osigurala konkurentnost i inovacije u Europi, no skreće pozornost na niz administrativnih prepreka, koje usporavaju napredak u postizanju ciljeva povezanih s mobilnošću djelatnika, priznavanjem kvalifikacija i podučavanjem stručnih kvalifikacija;
44. u tu svrhu poziva države članice da se pobrinu za to da Informacijski sustav unutarnjeg

¹ Eurofound (2015.) Skrb u ranom djetinjstvu: radni uvjeti, osposobljavanje i kvaliteta usluga – sustavni pregled.

tržišta uredno funkcionira, olakšava bolju razmjenu podataka i poboljšava administrativnu suradnju bez stvaranja nepotrebnog administrativnog opterećenja, da uvedu jednostavnije i brže postupke za priznavanje stručnih kvalifikacija i zahtjeva za kontinuirani profesionalni razvoj kvalificiranih stručnjaka koji namjeravaju raditi u drugoj državi članici, te da spriječe svaki oblik diskriminacije;

45. posebno poziva Komisiju i države članice da olakšaju pristup razvoju vještina za ranjive skupine građana tako da procijene potrebu za uspostavom posebnih alata, kao što su lokalni centri EU-a za informiranje i posebni pokazatelji u sklopu okvira ključnih kompetencija kako bi se uzele u obzir potrebe skupina u nepovoljnem položaju;

Poticanje prilika za cjeloživotno učenje

46. naglašava važnost cjeloživotnog učenja za vlastiti razvoj radnika, uključujući prilagodbu uvjetima rada koji se neprestano mijenjaju¹, i stvaranja prilika za sve kako bi se promicala kultura učenja u Europi u svakoj životnoj dobi; potiče Komisiju i države članice da promiču cjeloživotno učenje i ulažu u njega, posebice u državama u kojima je stopa sudjelovanja ispod referentne vrijednosti od 15 %;
47. sa zabrinutošću prima na znanje neprihvatljivu situaciju u kojoj 70 milijuna Europskih nema osnovne vještine; stoga pozdravlja uspostavu inicijative „Oblici usavršavanja“ i ustraje u njezinoj brzoj provedbi i praćenju; poziva, nadalje, Komisiju i države članice da potaknu kontinuirani pristup usavršavanju vještina, prekvalifikaciji i cjeloživotnom učenju uvođenjem raznih programa za proširen pristup i motivaciju, prilagođenih pojedinačnim potrebama svake države članice, za nezaposlene i zaposlene osobe;
48. smatra da bi inicijativom „Oblici usavršavanja“ trebalo obuhvatiti individualiziranu procjenu obrazovnih potreba, kvalitetnu obrazovnu ponudu i sustavno vrednovanje stečenih vještina i kompetencija, omogućujući njihovo lako priznavanje na tržištu rada; upozorava na potrebu da se zajamči široko rasprostranjeni pristup širokopojasnim vezama u cilju omogućivanja digitalne pismenosti; žali što Europski parlament nije bio uključen u osmišljavanje te inicijative;
49. naglašava da razvoj sektorskih i specifičnih vještina treba biti zajednička odgovornost pružatelja obrazovnih usluga, poslodavaca i sindikata te da bi stoga države članice trebale osigurati bliski dijalog sa socijalnim partnerima; ustraje u tome da bi svi relevantni sudionici na tržištu rada trebali biti uključeni u proces, osmišljavanje i izvedbu osposobljavanja kako bi ljudi stjecali nužne vještine tijekom cijele karijere i kako bi se omogućila konkurentnost poduzeća, istodobno potičući osobni razvoj, kvalitetno zapošljavanje te mogućnosti u pogledu karijere i njezina razvoja;
50. naglašava da je potrebno razviti složene sustave obrazovanja i osposobljavanja koji će polaznicima omogućiti stjecanje različitih vrsta vještina: osnovnih vještina (pismenost, matematička pismenost, digitalne vještine); naprednih općih vještina (kao što su rješavanje problema i učenje); stručnih i tehničkih vještina, vještina specifičnih za pojedino zanimanje ili pojedini sektor i socijalno-emocionalnih vještina;
51. ističe da su razumijevanje specifičnih potreba niskokvalificiranih osoba i pružanje

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016).0338

prilagođenog osposobljavanja za te osobe ključni koraci u osmišljavanju djelotvornijih programa osposobljavanja; podsjeća na to da su reaktivnost i prilagodljivost s obzirom na stečeno iskustvo i okolnosti koje se mijenjaju ključni elementi djelotvornog obrazovnog procesa;

52. ustraje u tome da je za uspjeh takve inicijative ključno pružanje pomoći i smjernica osobama u nepovoljnem položaju, uključujući osobe s invaliditetom, dugotrajno nezaposlene osobe i podzastupljene skupine koje možda nisu ni svjesne koristi koje bi imale od poboljšanja svojih vještina ili prilika za prekvalifikaciju ili usavršavanje vještina;
53. poziva Komisiju i države članice na ciljano djelovanje u pogledu prekvalificiranja i vrednovanja vještina roditelja koji se vraćaju na rad nakon razdoblja tijekom kojeg su skrbili o uzdržavanim članovima obitelji;
54. poziva na aktivno sudjelovanje svih relevantnih dionika i dijalog s njima, ne samo na nacionalnoj i europskoj razini nego i na lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi se odgovorilo na stvarnu situaciju na tržištu rada i na njegove stvarne potrebe;
55. podsjeća da je cjeloživotno učenje potrebno uključiti u širi kontekst profesionalne pismenosti;

Jačanje veza između obrazovanja i zapošljavanja

56. podsjeća na to da je rješavanje problema nedostatka vještina i neusklađenosti postojećih vještina i onih koje su tražene na tržištu rada te promicanje prilika za socijalnu mobilnost, među ostalim za stručno osposobljavanje i naukovanje, od ključne važnosti za poticanje održivog rasta, socijalne kohezije, otvaranja radnih mjesta, inovacija i poduzetništva, posebno za MSP-ove i obrte; stoga potiče države članice da promiču profesionalno učenje u skladu s gospodarskom potražnjom;
57. ističe da je potrebno težiti fleksibilnjem, pojedinačnom i personaliziranim¹ pristupu razvoju karijere i cjeloživotnom obrazovanju i osposobljavanju tijekom karijere i razvoja pojedinca te prepoznaje ulogu koju u tome mogu imati javni i privatni dionicici, pri čemu uviđa da usmjeravanje i savjetovanje kojima se uzimaju u obzir potrebe i sklonosti pojedinca i stavљa naglasak na vrednovanje i proširenje njegovih vještina moraju biti osnovni elementi politika obrazovanja i stjecanja vještina već u ranoj fazi;
58. poziva države članice da zajedno sa socijalnim partnerima razviju i uspostave politike kojima će se pružati dopust za obrazovanje i osposobljavanje, kao i osposobljavanje na radnom mjestu; poziva ih da omoguće pristup obrazovanju unutar i izvan radnog mesta, uključujući prilike za plaćeni dopust za obrazovanje, svim radnicima, a osobito onima u nepovoljnim situacijama, s naglaskom na žene;
59. ističe da je u svim politikama u području vještina potrebno uzeti u obzir ne samo promjene koje su u tijeku na tržištu rada nego i zajamčiti da su dovoljno univerzalne u svojem opsegu kako bi se razvila sposobnost učenja radnika i olakšala njihova

¹ *Prijelaz na pristup temeljen na ishodima učenja – politike i prakse u Europi – CEDEFOP*

prilagodba izazovima u budućnosti;

60. naglašava da razvoj vještina mora biti zajednička odgovornost pružatelja obrazovnih usluga i poslodavaca; ustraje u uključenosti industrije/poslodavaca u pružanje potrebnih vještina i osposobljavanje kako bi se omogućila konkurentnost poduzeća i pritom ojačalo samopouzdanje ljudi;
61. ponavlja da je za poticanje zapošljivosti, inovacija i aktivnog građanstva, uključujući ekološko građanstvo, potrebno da osnovne vještine budu usko povezane s drugim ključnim kompetencijama i stavovima: kreativnošću, osviještenosti o prirodi, poduzetnošću, znanjem stranih jezika, kritičkim razmišljanjem, uključujući putem e-pismenosti i medijske pismenosti, te vještinama u kojima se odražavaju rastući sektori;
62. ističe potrebu da se provede prilagođena potpora za osobe koje uče na radnom mjestu, naučnike i zaposlenike kako bi se zajamčila uključenost svih pojedinaca na tržište rada;
63. prepoznaje važnost promicanja naukovanja i stažiranja kroz rad kao jednog od alata kojima se dodatno olakšava uključivanje pojedinaca na tržište rada, tj. uspostavljanjem veza / razmjenom kompetencija među generacijama;
64. napominje da se naukovanja, stažiranja i poučavanje posebnih vještina smatraju najdjelotvornijim oblicima osposobljavanja u pogledu sprečavanja toga da se mladi vrate na status mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti se osposobljavaju; napominje da je naglašeno da se dvojnim sustavom strukovnog i akademskog obrazovanja i osposobljavanja smanjuje skupina mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti se osposobljavaju jer se većem broju mladih omogućuje da ostanu u sustavu obrazovanja/osposobljavanja, pri čemu im se pomaže da budu zapošljiviji i da imaju veću vjerojatnost za neometan prelazak na radno mjesto/karijeru; ističe da makroekonomski analiza upućuje na to da se kombinacijom dvojnog sustava obrazovanja i osposobljavanja i aktivnim politikama tržišta rada ostvaruju najbolji rezultati;
65. poziva države članice da MSP-ovima pruže potpore za osposobljavanje i razvoj vještina kroz rad i među poduzećima;
66. poziva na uvođenje konkretnih mjera kojima bi se mladima olakšao prijelaz iz sustava obrazovanja u svijet rada jamčenjem kvalitetnih i plaćenih stažiranja i naukovanja, koji im pružaju praktično terensko osposobljavanje, kao i prekograničnih programa razmjene kao što je program Erasmus za mlade poduzetnike, kojima se mladima pruža mogućnost da svoje znanje i talente primijene u praksi i da imaju na raspolaganju prikidan niz socijalnih i ekonomskih prava i pristup odgovarajućem zaposlenju i socijalnoj zaštiti, kako je utvrđeno u nacionalnom zakonodavstvu i praksi, u jednakoj mjeri kao i odrasli radnici; poziva države članice da MSP-ovima pruže posebnu potporu kako bi im se omogućilo da i oni primaju stažiste i polaznike izmjeničnih programa;
67. poziva države članice da zajamče okvir kvalitete kojim se sprečava da se stažiranje i naukovanje upotrebljavaju kao sredstvo za osiguravanje jeftine ili besplatne radne snage; ističe da su razumijevanje ključnih zdravstvenih i sigurnosnih standarda i prava na radnom mjestu također važni za razvoj kvalitetnog zaposlenja i sprečavanje iskorištavanja; u tom pogledu poziva države članice da uspostave nacionalne pravne

okvire za kvalitetu stažiranja i naukovanja, jamčeći osobito zaštitu zaposlenja i odgovarajuće socijalno osiguranje;

68. poziva Komisiju da predstavi okvir kvalitete za naukovanja te poziva države članice da ga podrže¹;
69. smatra da civilno društvo, osobito organizacije mladih i zajednica, socijalni partneri, pružatelji usluga obrazovanja i osposobljavanja, kao i posebne službe podrške, moraju biti aktivno uključeni na svim razinama, osobito u pogledu izrade, provedbe i ocjenjivanja programa za stjecanje strukovnih kvalifikacija, kojima se omogućuje stvaran i djelotvoran prijelaz s formalnog obrazovanja na učenje kroz rad i kvalitetno zapošljavanje;
70. ističe da je potrebno zajamčiti da su kvalifikacije značajne poslodavcima tako da u njihovom osmišljavanju sudjeluju akteri tržišta rada;

Ključna uloga neformalnog i informalnog učenja

71. ustraje u važnosti vrednovanja neformalnog i informalnog učenja kako bi se doprlo do učenika i osnažio njihov položaj; uviđa da je to osobito slučaj kod osoba u osjetljivim ili nepovoljnim situacijama, kao što su niskokvalificirani radnici ili izbjeglice kojima je potrebno omogućiti prioritetni pristup mjerama vrednovanja;
72. žali što poslodavci i pružatelji formalnog obrazovanja nedovoljno prepoznaju vrijednost i relevantnost vještina, kompetencija i znanja stečenih neformalnim i informalnim učenjem; u tom pogledu ističe da je potrebno djelovati kako bi se riješio problem nedostatka osviještenosti o vrednovanju među svim relevantnim dionicima;
73. uviđa da je dodatna prepreka činjenica da pristupi vrednovanju u zemljama EU-a, osobito za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, nisu usporedivi ni dosljedni; prepoznaje, nadalje, da su pružanje pravog pristupa, priznavanje i finansijska potpora i dalje pravi izazov, osobito za skupine u nepovoljnem položaju, kao što su niskokvalificirane osobe kojima je potrebno omogućiti prioritetni pristup vrednovanju;
74. poziva Komisiju i države članice da podižu razinu svijesti o mogućnostima vrednovanja; u tom pogledu pozdravlja napredak postignut tijekom posljednjih nekoliko godina u kontekstu provedbe preporuke Vijeća o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja do 2018.; međutim, smatra da su potrebni daljnji naporci za utvrđivanje relevantnih pravnih okvira i stvaranje sveobuhvatnih strategija vrednovanja kako bi se omogućilo vrednovanje;
75. podsjeća da su mnogi postojeći europski instrumenti za transparentnost, kao što su Europski kvalifikacijski okvir (EQF) i Europski sustav bodovanja za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (ECVET) razvijeni odvojeno; naglašava da, kako bi se pojedincima omogućilo da bolje izmjere svoj napredak i prilike te da na najbolji mogući način iskoriste obrazovanje stečeno u različitim kontekstima, potrebno je bolje koordinirati to obrazovanje te ga poduprijeti sustavima za osiguranje kvalitete i ugraditi

¹ Temeljit će se na mišljenju Savjetodavnog odbora za strukovno osposobljavanje naslovlenom „Zajednička vizija kvalitetnog i učinkovitog naukovanja i učenja kroz rad”, usvojenom 2. prosinca 2016.

u okvir nacionalnih kvalifikacija kako bi se izgradilo povjerenje u svim sektorima i među akterima, uključujući poslodavce;

76. ustraje u tome da je potrebno preusmjeriti pozornost na ulogu neformalnog obrazovanja, koje je ključno za osnaživanje položaja ljudi, osobito za osobe koje su u ugroženjem i nepovolnjem položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama i invaliditetom, niskokvalificirane osobe i osobe koje imaju ograničen pristup formalnom obrazovanju; smatra da pružatelji neformalnog obrazovanja i nevladine organizacije imaju mogućnost pomoći skupinama u nepovoljnem položaju koje su izvan formalnog obrazovnog sustava i da bi im se trebala pružiti veća potpora u njihovoј ulozi kako bi se zajamčilo da oni kojima je najviše potrebna pomoć imaju koristi od novog programa vještina;
77. uviđa važnost volontiranja kao jednog od alata za stjecanje znanja, iskustva i vještina za povećanje zapošljivosti i stjecanje stručnih kvalifikacija;
78. ističe da neformalno učenje, uključujući volontiranje, ima ključnu ulogu u poticanju razvoja prenosivih znanja, međukulturnih kompetencija i životnih vještina kao što su timski rad, kreativnost i poduzimanje inicijative, uz istodobno jačanje samopouzdanja i motivacije za učenje;
79. ističe, nadalje, važnost informalnih obrazovnih programa, umjetničkih i sportskih aktivnosti i međukulturnog dijaloga kako bi se građane aktivno uključilo u društvene i demokratske procese i učinilo ih manje podložnim propagandi koja vodi radikalizaciji; naglašava da informalno i neformalno učenje imaju ključnu ulogu u naporima uključivanja osoba koje imaju najviše teškoća u pronalasku zaposlenja i koje su stoga u ranjivom položaju; u tom smislu poziva države članice na potpunu i pravodobnu provedbu preporuke Vijeća od 20. prosinca 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja;
80. naglašava vrijednost transverzalnih vještina usvojenih kroz sport kao dio neformalnog i informalnog učenja te dodatno naglašava povezanost sporta i zapošljivosti, obrazovanja i osposobljavanja;
81. ističe da informalna i neformalna okruženja također pružaju prilike za aktivno promicanje zajedničkih vrijednosti slobode, tolerancije i zabrane diskriminacije te za učenje o građanstvu, održivosti i ljudskim pravima, uključujući prava žena i djece;
82. poziva države članice da uvedu postupke priznavanja informalnog i neformalnog obrazovanja kako bi se zajamčio uspjeh postupaka za usavršavanje vještina i da pritom primjene prokušane postupke onih država članica koje već raspolažu takvim alatima¹; u tom pogledu primjećuje važnost političkih mjera usmjerenih na skupine koje su najudaljenije od tržišta rada;
83. ističe da informalna i neformalna okruženja, koja se uvelike upotrebljavaju u kontekstu obrazovanja i rada u okviru zajednice sa skupinama koje su nedovoljno zastupljene u glavnom akademskom obrazovanju i obrazovanju odraslih, imaju ključnu ulogu za uključenje marginaliziranih i ugroženih osoba; u tom kontekstu izražava potrebu da se uzmu u obzir perspektiva i potrebe žena i djevojčica, osoba s invaliditetom, pripadnika

¹ Preporuka Vijeća od 19. prosinca 2016.

LGBTI zajednice, migranata i izbjeglica te pripadnika etničkih manjina;

84. ističe važnost profesionalnog usmjeravanja u okviru potpore niskokvalificiranim osobama; u tom pogledu primjećuje važnost kapaciteta i kvalitete javnih i privatnih službi za zapošljavanje u državama članicama;
85. poziva Komisiju i države članice da razmotre uvođenje zajedničkih alata za ocjenu vještina u sklopu okvira Europass;
86. poziva države članice da dodatno razviju svoje sustave vrednovanja i povećaju osviještenost o dostupnim uslugama vrednovanja; potiče ih da stvore pristupačnije, privlačnije i otvoreno mogućnosti dalnjeg obrazovanja, npr. kontinuiranim strukovnim obrazovanjem i ospozobljavanjem;

Poticanje digitalnih vještina, vještina u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) i poduzetničkih vještina

87. skreće pozornost na činjenicu da je u današnjem društvu jamčenje osnovnih digitalnih vještina nužan preduvjet za osobno i profesionalno ispunjenje, ali smatra da su potrebni dodatni napori kako bi se ljudima omogućilo stjecanje specifičnijih digitalnih vještina kako bi digitalne tehnologije mogli upotrebljavati na inovativan i kreativan način;
88. ističe potrebu za utvrđivanjem vještina koje su potrebne u kontekstu poslova u kojima se upotrebljavaju nove tehnologije i promicanja stjecanja digitalnih vještina koje se traže u poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, mikropoduzećima te malim i srednjim poduzećima; osobito ističe činjenicu da se u digitalnom dobu stjecanje vještina odvija u kontekstu brzih promjena koje mogu destabilizirati tržište rada, pa stoga i potrebu za cjeloživotnim učenjem kako bi se ljudima pomoglo da se prilagode promjenama;
89. smatra da bi trebalo pridati veću važnost obrazovanju u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike kako bi se poboljšalo digitalno učenje i poučavanje; ističe usku vezu između kreativnosti i inovacija te stoga poziva na uključivanje umjetnosti i kreativnog učenja u obrazovni program u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike te smatra da bi se djevojčice i mlade žene trebalo od rane dobi poticati da uče predmete iz područja znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike;
90. ustraje u potrebi da se u proces poučavanja i učenja uključe nove tehnologije i da se obrazovanje olakša s pomoću praktičnih iskustava u stvarnom životu, uzimajući u obzir nastavne programe u području informacijske i komunikacijske tehnologije te medija prikladne za pojedinu dob kojima se poštije razvoj i dobrobit djeteta i kojima se od rane dobi pružaju smjernice u pogledu odgovorne upotrebe tehnologije i potiče kritičko razmišljanje kako bi osobe stekle odgovarajuće vještine, kompetencije i znanje te kako bi se zajamčio razvoj punog raspona digitalnih vještina koje su pojedincima i poduzećima potrebne u sve digitalnijem gospodarstvu; podsjeća na potrebu za poticanjem djevojčica i mladih žena da se opredijele za studij IKT-a;
91. nadalje ističe potrebu za kolaborativnijim, koordiniranjim i usmjerenijim pristupom razvoju i provedbi strategija digitalnih vještina;
92. u tu svrhu potiče Komisiju da izdvoji više sredstava u okviru europskih okvirnih

programa i Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) za poticanje uključivih i inovativnih europskih društava koja kritički razmišljaju i u kojima će svi građani, posebno oni koji potječu iz nesigurnih socioekonomskih sredina ili žive u udaljenim područjima, osobe s invaliditetom, starije osobe i nezaposleni, u potpunosti sudjelovati u društvu i na tržištu rada;

93. pozdravlja prijedlog Komisije kojim se države članice potiče da izrade sveobuhvatne nacionalne strategije za stjecanje digitalnih vještina, s posebnim naglaskom na smanjenju digitalnog jaza, posebice kada je riječ o starijim osobama; ističe, međutim, da je za djelotvornost tih strategija potrebno zajamčiti mogućnosti cjeloživotnog učenja za obrazovno osoblje, snažan pedagoški pristup i inovacije na svim razinama obrazovanja, prilagođene svakoj razini, utemeljeno na jasnoj viziji za obrazovanje u području medija koje je primjereno dobi i razvoju, kao i početno i stalno osposobljavanje i usavršavanje nastavnika i razmjenu najbolje prakse;
94. ističe da medijska pismenost omogućuje građanima da imaju kritičko razumijevanje različitih oblika medija, povećavajući na taj način resurse i prilike koje pruža „digitalna pismenost“;
95. poziva države članice da povećaju svoje napore za poboljšanje medijske pismenosti u školskim nastavnim programima i institucijama za kulturno obrazovanje, te da na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini razrade inicijative u koje će uvrstiti sve razine formalnog, informalnog i neformalnog obrazovanja i osposobljavanja;
96. ponavlja da niz digitalnih vještina mora obuhvaćati digitalnu i medijsku pismenost, kao i kritičko i kreativno razmišljanje, kako učenici ne bi bili samo korisnici tehnologija nego kako bi postali i aktivni kreatori, inovatori i odgovorni građani u digitaliziranom svijetu;
97. poziva države članice da stave na raspolaganje prilike za osposobljavanje u području informacijske i komunikacijske tehnologije i za razvoj digitalnih vještina i medijske pismenosti na svim razinama obrazovanja; u tom pogledu naglašava važnost otvorenih obrazovnih sadržaja kojima se jamči pristup obrazovanju za sve;
98. ističe da je u sve razine obrazovanja i u različite predmete potrebno uvrstiti elemente poduzetničke izobrazbe, uključujući socijalno poduzetništvo, jer će se ranim poticanjem poduzetničkog duha među mladima povećati zapošljivost, pružiti potpora borbi protiv nezaposlenosti mladih, kao i potaknuti kreativnost, kritičko razmišljanje i vještine vodstva korisne za uspostavljanje socijalnih projekata i doprinos lokalnim zajednicama; u tom kontekstu dodatno ističe važnost učenja iz iskustva i pojma „pozitivnih neuspjeha“;
99. smatra da bi poduzetničko obrazovanje trebalo obuhvaćati socijalnu dimenziju s obzirom na to da se njime potiče gospodarstvo i istodobno ublažavaju neimaština, socijalna isključenost i drugi društveni problemi, te se doticati pitanja kao što su pravedna trgovina, socijalno poduzetništvo i alternativni poslovni modeli poput zadruga, kako bi se težilo socijalnjem, uključivijem i održivijem gospodarstvu;
100. podsjeća na to da se kreativne industrije ubrajaju među najpoduzetnije sektore i sektore s najbržim rastom te da se kreativnim obrazovanjem razvijaju prenosive vještine kao što

su kreativno razmišljanje, rješavanje problema, timski rad i snalažljivost; uviđa da su umjetnički i medijski sektori posebno privlačni mladima;

101. ističe da je za poduzetništvo potrebno razviti transverzalne vještine poput kreativnosti, kritičkog razmišljanja, timskog rada i inicijative, koje doprinose osobnom i profesionalnom razvoju mladih i olakšavaju njihov prelazak na tržiste rada; stoga smatra da je potrebno olakšati i poticati sudjelovanje poduzetnika u procesu obrazovanja;
102. poziva na aktivan dijalog, razmjenu podataka i suradnju između akademske zajednice, drugih obrazovnih ustanova i ustanova za osposobljavanje ili aktera u tim područjima, socijalnih partnera i svijeta rada u cilju razvijanja obrazovnih programa koji će mlade opremiti potrebnim vještinama, kompetencijama i znanjem;

Osuvremenjivanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te stavljanje naglaska na vrijednost učenja kroz rad

103. poziva Komisiju, države članice i socijalne partnere da razviju i provedu politike kojima se omogućuje plaćeni dopust u svrhu obrazovanja i osposobljavanja, kao i strukovno osposobljavanje na radnom mjestu i cjeloživotno učenje, uključujući u drugim državama članicama; poziva ih da omoguće pristup obrazovanju unutar i izvan radnog mjeseca, uključujući prilike za plaćeni studij, svim radnicima, osobito onima u nepovoljnem položaju, s naglaskom na zaposlenicama u sektorima u kojima su žene strukturno nedovoljno zastupljene¹;
104. ponavlja važnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kao relevantnog oblika obrazovanja koji ne vodi samo do povećanja zapošljivosti te omogućivanja lakšeg stjecanja stručnih kvalifikacija nego i do jednakih mogućnosti za sve građane, uključujući građane iz socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnem položaju;
105. poziva Komisiju i države članice da zajamče jednaka ulaganja u strukovno obrazovanje i osposobljavanje, da zajamče da je ono relevantnije učenicima, poslodavcima i društvu u holističkom i participativnom obrazovnom pristupu i da ga prilagode potrebama tržišta rada tako da ga učine sastavnim dijelom obrazovnog sustava primjenom participativnog, integriranog i koordiniranog pristupa te da zajamče visoke standarde kvalifikacije i s time povezano osiguranje kvalitete; ističe potrebu za užom suradnjom između pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i pružatelja visokog obrazovanja kako bi se zajamčio uspješan prijelaz osoba koje završe strukovno obrazovanje i osposobljavanje u visoko obrazovanje;
106. smatra da je važno težiti olakšavanju prijelaza između akademskog i strukovnog obrazovanja;
107. ističe potrebu da se ojačaju prakse strukovnog i profesionalnog usmjeravanja i u obrazovnom sustavu i u obrazovanju za odrasle prema vještinama i kompetencijama potrebnima unutar država s obzirom na perspektivne grane i sektore s visokom dodanom vrijednošću i potencijalom za ulaganje;

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0338

108. pozdravlja inicijative Komisije za promicanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja; primjećuje da mobilnost u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju još nije dosegnula svoj puni potencijal; smatra da bi se dodatnim financiranjem ustanova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje moglo doprinijeti poboljšanju mobilnosti u tom području, kao i povećanju kvalitete, relevantnosti i uključivosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;
109. ističe potrebu za istraživanjem mogućnosti za mobilnost unutar sektora, i to ne samo za nastavnike u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja nego i za škole u cjelini;
110. ustraje u tome je odgovornost za kvalitetu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u najvećoj mjeri na razini država članica i regionalnoj razini; poziva Komisiju da promiče strukovno obrazovanje i osposobljavanje te da olakša razmjenu najbolje prakse;
111. poziva države članice da izmjene strukovno obrazovanje i osposobljavanje, odgovarajućim ulaganjima i s kvalificiranim osobljem, jačajući vezu s tržistem rada i poslodavcima te stvaranjem osviještenosti o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju kao vrijednom odabiru u pogledu obrazovanja i karijere;
112. poziva Komisiju i države članice da povećaju privlačnost i status strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te mobilnost u tom području kao važan izbor u karijeri pojedinca osiguravajući da mlade osobe i njihove obitelji imaju pristup informacijama i smjernicama u pogledu mogućnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, da se dostatno ulaže u poboljšanje kvalitete i važnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, da je ono dostupno i cjenovno pristupačno svima i da se u većoj mjeri povezuje akademsko obrazovanje i strukovno obrazovanje i osposobljavanje, kao i promičući ravnopravnost spolova i zabranu diskriminacije u programima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;
113. poziva na utvrđivanje konkretnih ciljeva kao što su uvođenje potpuno operativnog sustava za prijenos bodova i priznavanje u okviru ECVET-a;
114. poziva Komisiju i države članice da razviju i usporede najbolja iskustva u okviru partnerstava između obrazovanja i strukovnog osposobljavanja u cilju smanjenja broja osoba koje napuštaju obrazovanje ili osposobljavanje i broja mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti se osposobljavaju; preporučuje da se to učini u okviru suradnje između srednjih škola i poduzeća, među ostalim s pomoću naukovanja, kako bi se omogućile druge prilike za obrazovanje, postigla veća integracija sustava, a vještine bolje prilagodile stvarnim potrebama;
115. potiče države članice da uspostave kvalitetne dvojne sustave obrazovanja i strukovnog osposobljavanja u koordinaciji s lokalnim i regionalnim gospodarskim akterima, razmjenom najboljih praksi te u skladu s posebnostima svakog obrazovnog sustava, u cilju rješavanja problema postojećih i budućih neusklađenosti vještina;
116. poziva države članice da unaprijede prikupljanje podataka u vezi s razvojem karijere osoba koje polaze programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi se poboljšale njihove mogućnosti za zapošljavanje, ocijenila kvaliteta strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i kako bi se polaznike informiralo o profesionalnim

izborima koji im se nude;

117. podsjeća da je potrebna dodatna potpora za mobilnost učenika i nastavnika; stoga poziva države članice da u svoje nacionalne programe uključe potporu za mobilnost kako bi se velikom broju mlađih mogla pružiti prilika za stjecanje iskustva u inozemstvu;

Nastavnici i predavači

118. smatra da nastavnici i predavači imaju ključnu ulogu kada je riječ o uspješnosti učenika; stoga ističe potrebu za ulaganjem u početni i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika u svim obrazovnim sektorima i podupiranjem tog razvoja, kao i potrebu da se zajamči kvalitetno zapošljavanje i uspostave službe za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje, što mora biti kontinuirani prioritet u cijelom EU-u;
119. ističe da će poboljšanje statusa svih nastavnika, predavača, mentora i edukatora te usavršavanje njihovih vještina u cilju njihova povećanja biti preduvjet za provedbu novog programa vještina te da je potrebno uložiti daljnje napore kako bi se mlađe ljude privuklo na rad u obrazovnom sustavu i kako bi se učitelje motiviralo da ostanu u toj profesiji, među ostalim poboljšanjem politika zadržavanja; napominje da je za to potrebno vrednovati i cijeniti učitelje, omogućiti privlačne naknade i radne uvjete, bolji pristup dalnjem osposobljavanju unutar radnog vremena, osobito u području digitalne didaktike, kao i provesti mjere za zaštitu od nasilja i zlostavljanja u obrazovnim ustanovama i njihovo sprečavanje; poziva države članice da promiču veću rodnu ravnopravnost u nastavnim zanimanjima; ističe da bi unapređenje inovativnih načina poučavanja i učenja te olakšavanje mobilnosti i razmjena najbolje prakse mogli biti jedan od načina postizanja tog cilja;
120. podsjeća da je u nekim državama članicama na obrazovanje učitelja znatno utjecala gospodarska i finansijska kriza; naglašava važnost ulaganja u nastavnike, predavače i edukatore te osiguravanja da steknu nove vještine i obrazovne tehnike u skladu s tehničkim i društvenim razvojem;
121. poziva države članice da intenzivno ulažu u cjeloživotno učenje nastavnika, među ostalim u praktično iskustvo u inozemstvu, te da zajamče njihov kontinuirani profesionalni razvoj, kao i da im pomognu u razvoju novih vještina kao što su vještine u području IKT-a, poduzetničke vještine te znanja i iskustva u području uključivog obrazovanja; ističe, u tom pogledu, da bi u svrhu usavršavanja vještina cjelokupnog obrazovnog osoblja trebalo osigurati odgovarajuće plaćene dane za osposobljavanje;
122. ističe potrebu za razvojem kompetencija nastavnika u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi studentima mogli omogućiti stjecanje poduzetničkih vještina u uskoj suradnji s MSP-ovima; u tom pogledu ističe promicanje fleksibilnih praksi zapošljavanja (npr. nastavnici s iskustvom u određenom sektoru);
123. preporučuje državama članicama da uvedu poticaje za zapošljavanje visokokvalificiranih kandidata u nastavnim profesijama i za nagradjivanje uspješnih nastavnika;

Provedba novog programa vještina: izazovi i preporuke

124. poziva Komisiju da usko surađuje s Cedefopom kako bi mogla bolje procijeniti i predvidjeti buduće potrebe za vještinama te ih bolje prilagoditi poslovima dostupnima na tržištu rada;
125. ističe da je novi program vještina potrebno dodatno razraditi, primjenjivati i pratiti u suradnji sa svim relevantnim dionicima, što uključuje socijalne partnere, organizacije civilnog društva i pružatelje neformalnog obrazovanja, službe za zapošljavanje i lokalna tijela; poziva Komisiju da potiče opsežnije partnerstvo s tim dionicima;
126. poziva Komisiju i države članice da pri provedbi inicijative stave veći naglasak na koordinaciju raznih organizacija koje se izravno ili neizravno bave razvojem vještina, kao što su ministarstva, lokalna tijela, javne službe za zapošljavanje i druge agencije, ustanove za obrazovanje i osposobljavanje i nevladine organizacije;
127. poziva Komisiju i države članice da nastave poduzimati mjere za povećavanje vidljivosti, kvalitete i privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja; poziva Komisiju da potiče države članice u postavljanju dalnjih ciljeva kako bi se potaknulo učenje kroz rad u okviru programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;
128. poziva na intenzivniju suradnju između pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i pružatelja visokog obrazovanja kako bi se premostio postojeći jaz i zajamčio uspješan prijelaz u visoko obrazovanje osobama koje završe strukovno obrazovanje i osposobljavanje; u tom smislu preporučuje da se vodimo najboljim praksama u raznim državama članicama koje imaju učinkovite dvojne sustave obrazovanja;
129. poziva Komisiju i države članice da usvoje koordiniran i cjelovit pristup socijalnoj politici te politikama obrazovanja i zapošljavanja kako bi se omogućio neprestan razvoj i prilagodba strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te kako bi se osobama koje završe takve programe omogućio prijelaz na visoko obrazovanje i osposobljavanje;
130. naglašava da je potrebno poboljšati razumijevanje i usporedivost različitih kvalifikacija u svim državama članicama; pozdravlja predloženu reviziju i daljnji razvoj Europskog kvalifikacijskog okvira te poziva na jačanje suradnje između država članica i svih dionika; poziva na veću dosljednost među instrumentima EU-a za kvalifikacije, tj. između Europskog kvalifikacijskog okvira, ECVET-a i EQAVET-a;
131. poziva države članice da i dalje pružaju svojim građanima, bez obzira na njihovu dob, prilike za razvoj digitalnih vještina i kompetencija te da pritom potiču digitalnu preobrazbu gospodarstva i društva te izmjenu načina učenja, rada i poslovanja, kao i šire društvene utjecaje tih promjena; poziva, u tom pogledu, države članice da prime na znanje namjeru Komisije da se usredotoči na pozitivne aspekte te preobrazbe putem strategije EU-a za e-vještine; poziva na daljnje uključivanje civilnog društva i socijalnih partnera u Koaliciju za digitalne vještine i radna mesta;
132. slaže se Planom za sektorsku suradnju u području vještina koji je Komisija iznijela u okviru pilot-programa za šest sektora i podržava njegovu daljnju provedbu;
133. poziva Komisiju i države članice da i dalje stavljaju naglasak na digitalne vještine, osobito digitalnu preobrazbu gospodarstva i izmjenu načina rada i poslovanja, te prima

na znanje namjeru Komisije da se usredotoči na pozitivne značajke te preobrazbe preko strategije EU-a za e-vještine;

134. poziva države članice da u ranoj fazi uvedu nastavu poduzetništva¹, među ostalim i socijalnog poduzetništva, u nastavne planove kako bi njihovi građani razvili individualan poduzetnički način razmišljanja kao ključnu kompetenciju kojom se potiče osobni razvoj, aktivno građanstvo, socijalna uključenost i zapošljivost;
135. potiče Komisiju da izradi odgovarajuće referentne okvire kompetencija i za druge ključne kompetencije, kao što je finansijska pismenost, na isti način kao što to radi za digitalne i poduzetničke vještine;
136. smatra da je, kako bi predložena inicijativa naslovljena „Oblici usavršavanja“ dovela do konkretnе razlike, važno da se u obzir uzme iskustvo u provedbi programa Garancija za mlade; osobito smatra da bi za cilj trebala imati jamčenje brže provedbe, primjenu integriranog pristupa s popratnim socijalnim uslugama i poticanje bolje suradnje sa socijalnim partnerima, kao što su sindikati i udruge poslodavaca te drugi dionici;
137. smatra da je važno osigurati da ljudi steknu minimalni skup vještina, ali da to nije dovoljno jer je ključno zajamčiti poticanje svakog pojedinca na stjecanje naprednih vještina i kompetencija kako bi se bolje prilagodio budućnosti, posebno u slučaju ranjivih skupina koje su izložene riziku nesigurnih radnih mjesta;
138. žali zbog nepostojanja namjenskog financiranja za provedbu prijedloga, što bi se moglo pokazati značajnom preprekom mjerama koje su doista djelotvorne na nacionalnoj razini, ali smatra da bi države članice trebalo potaknuti da u potpunosti iskoriste postojeće izvore financiranja koji su dostupni kao potpora provedbi programa, osobito u okviru Europskog socijalnog fonda; naglašava da se predloženi izvori financiranja, tj. Europski socijalni fond i Erasmus+, već preuzimaju na nacionalnoj razini; stoga poziva Komisiju da potakne države članice da više ulažu u djelotvorno trošenje na vještine kao važno ulaganje u ljudski kapital, čime se ostvaruju ne samo društvene nego i gospodarske koristi, te da potaknu to trošenje;
139. poziva Komisiju i države članice da osiguraju finansijska sredstva kako bi se riješio problem postojećeg tehnološkog i digitalnog jaza između dobro opremljenih i neopremljenih ustanova za obrazovanje i osposobljavanje te da podupiru tehnološko usavršavanje nastavnika i predavača kako bi bili u toku sa današnjim svijetom koji je u sve većoj mjeri digitalan, u okviru nacionalnih strategija za stjecanje digitalnih vještina;
140. snažno preporučuje da se riješi problem digitalnog jaza i osiguraju jednake mogućnosti za sve u smislu pristupa digitalnim tehnologijama, kao i kompetencija, stavova i motivacija koji su potrebni za digitalnu uključenost;
141. traži od Komisije i država članica da rade i na pitanjima kao što su nezadovoljavajući rezultati učenika u određenim područjima obrazovanja, niska stopa sudjelovanja u obrazovanju odraslih, rano napuštanje škole, socijalna uključenost, građanski

¹ *Europska komisija / EACEA / Eurydice, 2016.: Poduzetničko obrazovanje u europskim školama. Izvješće Eurydice.*

angažman, rodne razlike i stope zapošljivosti nakon završenog školovanja;

142. poziva države članice da potiču suradnju i jačaju sinergiju među pružateljima formalnog, neformalnog i informalnog obrazovanja, regijama i lokalnim tijelima, poslodavcima i civilnim društvom, uz savjetovanje sa socijalnim partnerima, kako bi se doprlo do šire skupine niskokvalificiranih radnika i kako bi se njihove specifične potrebe bolje uzele u obzir;
143. poziva na omogućivanje veće fleksibilnosti u učenju u smislu lokacije, metoda prenošenja znanja i učenja s pomoću kojih bi se privukle različite skupine učenika i odgovorilo na njihove potrebe te na taj način poboljšale mogućnosti učenja za sve;
144. pozdravlja predloženo preispitivanje okvira ključnih kompetencija, koji služi kao vrijedan izvor informacija i pomaže u općem razumijevanju razvoja transverzalnih vještina te poziva na osnaživanje njihova učinka na nacionalnoj razini, uključujući u nastavnim planovima i ospozobljavanju nastavnika; poziva Komisiju da zajamči povezivanje okvira ključnih kompetencija s preporukom Vijeća iz 2012. o priznavanju neformalnog i informalnog učenja;
145. pozdravlja planirano preispitivanje Europskog kvalifikacijskog okvira, koje bi trebalo doprinijeti boljoj razumljivosti postojećih vještina i kvalifikacija u različitim državama članicama EU-a; ističe da je takav alat ključan za razvoj profesionalne mobilnosti, osobito u graničnim područjima, te naglašava potrebu da se zajamči veća vidljivost vještina, kompetencija i znanja stečenih neformalnim i informalnim učenjem;
146. poziva države članice da zauzmu sveobuhvatan pristup u provedbi oblika usavršavanja i da pruže različite mogućnosti kojima se vodi računa o konkretnim potrebama na lokalnoj, regionalnoj i sektorskoj razini (primjerice, vještine u području međukulturnih odnosa, građanstva, okoliša, poznавanja jezika, zdravlja, obitelji) i koje bi trebale nadilaziti stjecanje osnovnih vještina;
147. poziva Komisiju da pruži podršku državama članicama u naporima koje ulažu, uz pomoć aktivnosti uzajamnog učenja i razmjene dobrih političkih praksi;
148. pozdravlja i potiče reviziju okvira Europass, osobito prijelaz s upotrebe Europassa kao instrumenta koji se temelji na dokumentima na njegovu upotrebu kao platforme utemeljene na uslugama, kao i napore u svrhu povećanja vidljivosti različitih vrsta učenja i vještina, posebice onih stečenih izvan formalnog obrazovanja;
149. smatra da bi se revizijom trebalo zajamčiti da skupine u nepovoljnem položaju, kao što su osobe s invaliditetom, niskokvalificirane osobe, stariji ili dugotrajno nezaposleni, mogu imati korist od tih alata te smatra da je ključno zajamčiti njihovu dostupnost osobama s invaliditetom;
150. smatra da bi se rodnim nejednakostima u kontekstu razvoja vještina trebalo posvetiti više pozornosti u novom programu vještina;
151. pozdravlja inicijativu za praćenje osoba sa završenim visokim obrazovanjem kako bi se zauzeo relevantniji pristup temeljen na podacima kada je riječ o osmišljavanju kurikuluma i ponuda učenja; poziva na uspostavu sličnog sustava za opsežno praćenje

osoba s diplomom u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;

152. poziva na kontinuiranu i snažniju potporu za program mobilnosti Erasmus+ uz ponudu i promicanje uključivog učenja i prilika za osposobljavanje za mlade, edukatore, volontere, naučnike, stažiste i mlade radnike;
 153. poziva Komisiju da analizira nacionalne programe stjecanja kvalifikacija i predlaže da ih se prilagodi kako bi odgovarali na promjenjive potrebe novih zanimanja u nastajanju; naglašava da države članice trebaju poduprijeti nastavničku profesiju olakšavanjem pristupa informacijama o najsvremenijim tehnologijama i u tu svrhu podsjeća na platformu eTwinning koju je izradila Komisija;
 154. poziva Komisiju da proglaši europsku godinu obrazovanja odraslih, što će pridonijeti podizanju razine svijesti o vrijednosti obrazovanja odraslih i „aktivnog starenja” u Europi te da u slučaju proglašenja osigura dovoljno vremena za pripremu na razini EU-a i nacionalnoj razini;
 155. poziva Komisiju da organizira godišnji „europski forum vještina” na kojem bi relevantna tijela, obrazovne ustanove, praktičari, studenti, poslodavci i zaposlenici mogli razmjenjivati najbolje prakse o predviđanju potreba za vještinama te njihovu razvoju i vrednovanju;
-
- ◦
156. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Novi program vještina za Europu dugo je očekivana inicijativa u kojoj se opravdano stavlja naglasak na potrebu za nadogradnjom europskih sustava obrazovanja i osposobljavanja u skladu s gospodarskim i društvenim okruženjem koje se ubrzano mijenja. Međutim, u paketu vještina naglasak se uglavnom stavlja na neposredne potrebe tržišta rada, iako je ono dinamično, a nužne su i bolje procjene vještina koje će biti potrebne u budućnosti. Stoga je ključno poduzeti mjere za razvoj paneuropskog alata za predviđanje potrebnih vještina. U izvješću se ističe važnost izlaska iz okvira „odgovarajućih stručnih vještina“ te se naglašava važnost usmjeravanja i na one obrazovne aspekte kojima se potiču poduzetnički način razmišljanja i kreativnost i kojima se omogućuje kritičko razmišljanje, donošenje informiranih odluka i puno sudjelovanje u demokratskom procesu i društvenom životu.

Da bi se postigli ambiciozni ciljevi programa, nužno je usvojiti sveobuhvatan pristup obrazovanju i razvoju vještina kojim se građanima omogućuje stjecanje temeljnog skupa kompetencija za cjeloživotno učenje, koje se definira kao kombinacija znanja, vještina i stavova nužnih za ostvarenje osobne ispunjenosti i razvoja, aktivnog građanstva i zapošljavanja. Nadalje, sve se više prepoznaje potencijal koji kvalitetno rano obrazovanje i skrb mogu ostvariti u pogledu smanjenja nepovoljnog položaja i stvaranja čvrstog temelja za daljnje učenje, a u tom smislu programu vještina nedostaje pristup ranim fazama obrazovanja usmjeren na budućnost. Države članice treba poticati na provođenje reformi i poboljšanje njihovih sustava uzimajući u obzir ciljeve iz Barcelone prema kojima najmanje 33 % djece mlađe od tri godine treba biti uključeno u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

S obzirom na taj obrazac nejednakosti u predškolskom i temelnjom obrazovanom sustavu, ne iznenađuje podatak da, prema zadnjem istraživanju PIAAC-a koje je proveo OECD, otprilike 70 milijuna Europljana nema dovoljno razvijene osnovne vještine kao što su čitanje, pisanje i matematičke vještine, a to im otežava pronalazak prihvatljivog posla i ostvarivanje prihvatljivog životnog standarda. Svi ljudi u svim životnim fazama trebaju imati pravo na pristup prilikama za učenje i osposobljavanje kako bi stekli transverzalne vještine kao što su matematičke vještine, digitalna i medijska pismenost, kritičko razmišljanje, socijalne vještine i ostale odgovarajuće životne vještine. U tom je smislu program vještina dobar korak prema poticanju zajedničke odgovornosti pružatelja obrazovnih usluga i poslodavaca u cilju zajedničke vizije o ključnoj važnosti politika za cjeloživotno učenje.

U programu je potrebno snažnije istaknuti važnu ulogu koju neformalno i informalno učenje imaju u dopiranju do učenika i osnaživanju njihova položaja. U posljednjih nekoliko godina postignut je znatan napredak u kontekstu preporuke Vijeća o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja do 2018. godine. Međutim, stvaran pristup, priznavanje i održiva finansijska potpora i dalje su ozbiljan izazov. To se osobito odnosi na skupine u nepovoljnem položaju kao što su niskokvalificirane odrasle osobe kojima je potrebno omogućiti prioritetni pristup vrednovanju. Potrebno je pristupiti rješavanju problema nedovoljne osviještenosti o važnosti vrednovanja prisutnog među poslodavcima i pružateljima formalnog obrazovanja koji i dalje nedovoljno prepoznaju vrijednost i važnost vještina, kompetencija i znanja stečenih neformalnim i informalnim učenjem. Nužno je jačati suradnju među pružateljima formalnog, neformalnog i informalnog obrazovanja kako bi se doprlo do šire skupine niskokvalificiranih osoba i kako bi se bolje uzele u obzir njihove specifične potrebe. Da bi „oblici usavršavanja“ bili uspješni, potrebno je zajamčiti uspostavu mjera vrednovanja do 2018. godine.

Pozdravlja se i prijedlog Komisije kojim se potiče države članice da izrade sveobuhvatne nacionalne strategije za stjecanje digitalnih vještina, kao i strategija Komisije za e-vještine. Ljudi treba opremiti konkretnijim digitalnim kompetencijama i omogućiti im inovativnu i kreativnu uporabu digitalnih tehnologija. No da bi te strategije bile učinkovite, ponajprije je potrebno opremiti nastavnike i edukatore vještinama i kompetencijama kako bi se na svim obrazovnim razinama pokazalo pedagoško vodstvo. Nadalje, ključno je osigurati finansijska sredstva kojima bi se riješio problem postojećeg tehnološkog jaza između dobro opremljenih i neopremljenih obrazovnih ustanova u okviru nacionalnih strategija za stjecanje digitalnih vještina.

Treba se usredotočiti na temeljne vještine, koje su nužan preduvjet za osobno i profesionalno ispunjenje, ali potrebno je dalje naglašavati vještine u području STEM-a i poduzetničke vještine. To se ponajprije odnosi na predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje jer smatra se da što ranije osoba usvoji te vještine, to su bolji izgledi da će postići uspjeh u obrazovanju i karijeri. Poduzetničkim vještinama treba pristupiti u širem smislu, odnosno u smislu inicijative, društvenog djelovanja i poduzetničkog načina razmišljanja te ih je stoga u programu vještina potrebno dodatno istaknuti kao životne vještine koje imaju pozitivan učinak na privatni i poslovni život pojedinca.

U izvješću se naglašava potreba za osvremenjivanjem europskih sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, kao i za usmjerenjem na dvojne sustave strukovnog obrazovanja, te se ističe vrijednost učenja kroz rad. U njemu se poziva Komisiju da potakne države članice na postavljanje dalnjih ciljeva kako bi u okviru svojih programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja promicale učenje kroz rad. Naglašava se potreba za boljom suradnjom među državama članicama u cilju učenja iz najboljih praksi kako bi se smanjile stope nezaposlenosti. Posebna je pozornost posvećena nastavnicima, koji su temelj obrazovnog sustava. Potrebno je uložiti daljnje napore kako bi se mlade osobe i edukatore koji su otvoreniji prema inovativnom metodološkom pristupu privuklo u obrazovni sustav i motiviralo da se u njemu zaposle. Ulaganje u profesionalni razvoj nastavnika i podupiranje tog razvoja ključno je za postizanje dobrih rezultata u području obrazovanja i razvoja vještina. Usavršavanje svih nastavnika preduvjet je za ostvarivanje programa vještina.

U izvješću se također naglašava da će predloženi „oblici usavršavanja“ dovesti do opipljive razlike samo ako se izvuku pouke iz provedbe programa Garancija za mlade. Nadalje, nije dovoljno opremiti ljudi minimalnim skupom vještina, nego je ključno zajamčiti poticanje svakog pojedinca na stjecanje naprednih vještina i kompetencija kako bi se bolje prilagodio budućnosti.

Izražava se žaljenje zbog nedostatka namijenjenih finansijskih sredstava za provedbu programa, što može biti ozbiljna prepreka u poduzimanju mjera na nacionalnoj razini koje bi pridonijele stvarnim razlikama.

U izvješću se zahtijeva i uspostava konkretnijih poveznica između programa vještina, europskog semestra i strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) u kontekstu ciljeva obrazovanja i zapošljavanja. Pozornost se posvećuje i činjenici da je ravnopravnost žena i muškaraca temeljno načelo Europske unije sadržano u Ugovorima i jedan od ciljeva i zadataka Unije te ga se stoga treba bolje uzeti u obzir pri izradi politika za obrazovanje i vještine.

Naposljetku, u izvješću se preporučuje proglašenje Europske godine obrazovanja odraslih, što

će pridonijeti podizanju razine osviještenosti o vrijednosti obrazovanja odraslih u Europi.

12.5.2017

MIŠLJENJE ODBORA ZA UNUTARNJE TRŽIŠTE I ZAŠTITU POTROŠAČA

namijenjeno Odboru za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odboru za kulturu i obrazovanje

o novom programu vještina za Europu
(2017/2002(INI))

Izvjestiteljica: Maria Grapini

PRIJEDLOZI

Odbor za unutarnje tržište i zaštitu potrošača poziva Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odbor za kulturu i obrazovanje da kao nadležni odbori u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključe sljedeće prijedloge:

1. pozdravlja Komisijine prijedloge mjera za razvoj vještina u cilju smanjenja razlika u obrazovanju i prikraćenosti tijekom cijelog životnog vijeka pojedinaca, čime bi se europskim građanima omogućilo da se učinkovito bore protiv nezaposlenosti te bi se osigurala konkurentnost i inovacije u Europi, no skreće pozornost na niz administrativnih prepreka koje usporavaju napredak u postizanju ciljeva povezanih s mobilnošću djelatnika, priznavanjem kvalifikacija i poučavanjem stručnih kvalifikacija;
2. u tu svrhu poziva države članice da se pobrinu za to da Informacijski sustav unutarnjeg tržišta uredno funkcioniра, olakšava bolju razmjenu podataka i poboljšava administrativnu suradnju bez stvaranja nepotrebnog administrativnog opterećenja, da uvedu jednostavnije i brže postupke za priznavanje stručnih kvalifikacija i zahtjeva za kontinuirani profesionalni razvoj kvalificiranih stručnjaka koji namjeravaju raditi u drugoj državi članici, te da spriječe svaki oblik diskriminacije; posebno poziva Komisiju i države članice da olakšaju pristup razvoju vještina za ranjive skupine građana tako da ocijene potrebu za uspostavom posebnih alata, kao što su lokalni centri EU-a za informiranje i posebni pokazatelji u sklopu okvira ključnih kompetencija kako bi se uzele u obzir potrebe skupina u nepovoljnem položaju;
3. podsjeća na to da je rješavanje problema nedostatka vještina i neusklađenosti postojećih vještina i onih koje su tražene na tržištu rada te promicanje prilika za socijalnu mobilnost, među ostalim za stručno ospozobljavanje i naukovanje, od ključne važnosti za poticanje održivog rasta, socijalne kohezije, otvaranja radnih mjesta, inovacija i poduzetništva, posebno za MSP-ove i obrte; stoga potiče države članice da promiču profesionalno učenje u skladu s gospodarskom potražnjom;

4. podsjeća na to da je važno nastaviti davati prednost stručnim, strukovnim, obrazovnim programima i programima naukovanja (VET) te uključiti poduzetnike, posebno MSP-ove, u osmišljavanje programa osposobljavanja; podsjeća na projekt Europskog pakta za mlade za jačanje partnerstva između poduzeća i obrazovanja;
5. poziva Komisiju da analizira nacionalne programe stjecanja kvalifikacija i predlaže da ih se prilagodi kako bi odgovarali na promjenjive potrebe novih zanimanja u nastajanju; naglašava da države članice trebaju poduprijeti nastavnicičku profesiju olakšavanjem pristupa informacijama o najsuvremenijim tehnologijama i u tu svrhu podsjeća na platformu eTwinning koju je izradila Komisija;
6. potiče Komisiju i države članice da ispitaju načine razmjene najbolje prakse u području obrazovanja, među ostalim i razvojem platformi za pojedine sektore;
7. poziva države članice da u svoje obrazovne programe uvrste poduzetničke vještine kao i upravljanje, financije i upotrebu komunikacijskih tehnologija u cilju razvoja angažiranih, aktivnih građana; ističe da su volontiranje, stažiranje i osposobljavanje ključni za stvaranje novih inovativnih sektora u kulturno raznolikim gospodarstvima koja su međusobno sve više povezana;
8. smatra da je, kako bi se postigli pozitivni rezultati u pogledu stručnih vještina, neophodna učinkovita komunikacija socijalnih partnera s lokalnim, regionalnim i nacionalnim tijelima kako bi se ponuda poslova bolje uskladila s potražnjom za stručnim vještinama;
9. poziva Komisiju da pruži odgovarajuću potporu i finansijska sredstva za poticanje poduzetništva i inovativnih pothvata čiji je cilj omogućiti uključivo obrazovanje za sve;
10. podsjeća na to da je Europa predvodnik u pogledu znanja, inovacija i konkurentnosti i da je među najboljima u svijetu kada je riječ o postizanju ravnoteže između zapošljavanja, socijalne sigurnosti i poslovanja, no uviđa da ima još puno prostora za napredak; naglašava da bi razvoj znanosti, tehnologija, inženjerstva, umjetnosti i matematike (STEAM) i vještina STEM trebalo ojačati u osnovnim školama, a ondje gdje je to relevantno i u ranijoj fazi;
11. poziva Komisiju da kao prvi korak prema boljem usklađivanju nedostataka i potražnje na tržištu rada i u cilju rješavanja problema nezaposlenosti pruži znatnu potporu razvoju digitalnih vještina, funkcionalne pismenosti i globalnih kompetencija u svim dobним skupinama kako bi se u potpunosti iskoristile prilike na digitalnom jedinstvenom tržištu, posebno u području računalstva u oblaku, platformi, velikih podataka (engl. big data), ekonomije suradnje, neovisno o radnom statusu i prilikama i izazovima koji su posljedica povećane automatizacije; u tu svrhu potiče Komisiju da izdvoji više sredstava u okviru europskih okvirnih programa kao i Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) za poticanje uključivih i inovativnih europskih društava koja kritički razmišljaju i u kojima će svi građani, posebno oni koji potječu iz nesigurnih socioekonomskih sredina ili žive u udaljenim područjima, osobe s invaliditetom, starije osobe i nezaposleni, u potpunosti sudjelovati u društvu i na tržištu rada;
12. pozdravlja prijedlog Komisije da potakne države članice na izradu sveobuhvatnih nacionalnih strategija za digitalne vještine i poziva Komisiju da predloži metodologiju za priznavanje i procjenu novih digitalnih zanimanja i da ispita odgovarajuće programe

financiranja novog obrazovnog okvira za digitalne vještine;

13. slaže se Planom za sektorsku suradnju u području vještina koji je Komisija iznijela u okviru pilot-programa za šest sektora i podržava njegovu daljnju provedbu.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	11.5.2017	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	30 4 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Dita Charanzová, Carlos Coelho, Anna Maria Corazza Bildt, Daniel Dalton, Nicola Danti, Dennis de Jong, Pascal Durand, Ildikó Gáll-Pelcz, Evelyne Gebhardt, Sergio Gutiérrez Prieto, Robert Jarosław Iwaszkiewicz, Antonio López-Istúriz White, Eva Maydell, Jiří Pospíšil, Virginie Rozière, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Olga Sehnalová, Jasenko Selimovic, Ivan Štefanec, Catherine Stihler, Róża Gräfin von Thun und Hohenstein, Mylène Troszczynski, Anneleen Van Bossuyt, Marco Zullo	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Lucy Anderson, Pascal Arimont, Birgit Collin-Langen, Edward Czesak, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Kaja Kallas, Arndt Kohn, Julia Reda, Adam Szejnfeld, Marc Tarabella, Ulrike Trebesius	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Anne-Marie Mineur	

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

30	+
ALDE	Dita Charanzová, Kaja Kallas, Jasenko Selimovic
ECR	Anneleen Van Bossuyt
EFDD	Marco Zullo
PPE	Pascal Arimont, Carlos Coelho, Birgit Collin-Langen, Anna Maria Corazza Bildt, Ildikó Gáll-Pelcz, Antonio López-Istúriz White, Eva Maydell, Jiří Pospíšil, Andreas Schwab, Adam Szejnfeld, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Ivan Štefanec
S&D	Lucy Anderson, Nicola Danti, Evelyne Gebhardt, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sergio Gutiérrez Prieto, Arndt Kohn, Virginie Rozière, Christel Schaldemose, Olga Sehnalová, Catherine Stihler, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Pascal Durand, Julia Reda

4	-
ECR	Edward Czesak, Daniel Dalton, Ulrike Trebesius
ENF	Mylène Troszczynski

3	0
EFDD	Robert Jarosław Iwaszkiewicz
GUE	Anne-Marie Mineur, Dennis de Jong

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	21.6.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: 59 -: 4 0: 11
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Guillaume Balas, Brando Benifei, Dominique Bilde, Mara Bizzotto, Vilija Blinkevičiūtė, Andrea Bocskor, Enrique Calvet Chambon, Nikolaos Chountis, Mircea Diaconu, Martina Dlabajová, Angel Dzhambazki, Jill Evans, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, María Teresa Giménez Barbat, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Morten Messerschmidt, Luigi Morgano, Elisabeth Morin-Chartier, Momchil Nekov, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, John Procter, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Michaela Šojdrová, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Helga Trüpel, Marita Ulvskog, Sabine Verheyen, Julie Ward, Renate Weber, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Jana Žitňanská, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Georges Bach, Lynn Boylan, Rosa D'Amato, Sergio Gutiérrez Prieto, Dietmar Köster, Miapetra Kumpula-Natri, Paloma López Bermejo, António Marinho e Pinto, Alex Mayer, Tamás Meszerics, Algirdas Saudargas, Monika Smolková, Csaba Sógor, Claudiu Ciprian Tănasescu
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Mark Demesmaeker, Ruža Tomašić

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU

59	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon (EMPL), Mircea Diaconu (CULT), Martina Dlabajová, María Teresa Giménez Barbat, Marian Harkin, António Marinho e Pinto, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Jana Žitňanská
EFDD	Rosa D'Amato
NI	Lampros Fountoulis
PPE	Georges Bach, Andrea Bocskor, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Svetoslav Hristov Malinov, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Anne Sander, Algirdas Saudargas, Sven Schulze, Csaba Sógor, Michaela Šojdrová, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
S&D	Guillaume Balas, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Elena Gentile, Sergio Gutiérrez Prieto, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Jan Keller, Dietmar Köster, Miapetra Kumpula-Natri, Javi López, Krystyna Lybacka, Alex Mayer, Luigi Morgan, Momchil Nekov, Georgi Pirinski, Siôn Simon, Monika Smolková, Claudiu Ciprian Tănasescu, Marita Ulvskog, Julie Ward
VERTS/ALE	Jill Evans, Philippe Lamberts, Tamás Meszerics, Terry Reintke, Helga Trüpel

4	-
ENF	Mara Bizzotto
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese, João Pimenta Lopes

11	0
ECR	Mark Demesmaeker, Angel Dzhambazki, Czesław Hoc, Morten Messerschmidt, John Procter, Ruža Tomašić, Ulrike Trebesius
ENF	Dominique Bilde
GUE/NGL	Lynn Boylan, Rina Ronja Kari, Paloma López Bermejo

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani